

Utlåtande 2004:185 RIV (Dnr 328-1560/2004)

Stadens ateljéstöd

Motion av Cecilia Brinck (m) (2004:21)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2004:21) av Cecilia Brinck (m) om stadens ateljéstöd avslås.

Föredragande borgarrådet Erik Nilsson anför följande.

Bakgrund

I en motion (2004:21) till kommunfullmäktige föreslår Cecilia Brinck (m) att Stockholms stad bör finna former för att avskaffa ateljéstödet, *bilaga*. Motionären anför att grunden för konstnärskap varken är eller ska vara offentliga subventioner. Konst ska finansieras av den som brukar den och konstnären är en näringsidkare bland andra. Subventioner avsedda enbart för vissa konstnärer diskriminerar inte bara de som inte uppbär stöd, utan även andra konstformer och i ett större perspektiv alla näringsidkare som inte ges kommunala subventioner.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och kulturnämnden.

Stadsledningskontoret hänvisar till budget 2004 där det anges att stöd till det fria kulturlivet är ett av stadens särskilda utvecklingsområden. Vidare hänvisar kontoret till de nya riktlinjerna för ateljéstöd och att syftet med ateljéstödet är att förbättra arbetsvillkoren för yrkesutövande konstnärer och konsthantverkare som är verksamma i Stockholm. Med anledning av detta

anser inte stadsledningskontoret att det är aktuellt att finna former för att avskaffa ateljéstödet.

Kulturnämnden anför att flertalet konstnärer har en arbetssituation och inkomstförhållanden som fordrar särskilda åtgärder från det allmänna. Konstnärernas ekonomiska förhållanden gör att de efterfrågar billiga lokaler, men Stockholm har landets högsta hyror. Om Stockholm vill ha ett rikt konstliv är det viktigt att ge konstnärerna möjlighet att arbeta i staden. Nämnden beslutar för egen del att avslå motionen och överlämnar remissvaret till kommunstyrelsen.

Mina synpunkter

Jag är enig med motionären om att grunden för konstnärskap inte är eller ska vara offentliga subventioner. Det är riktigt att den som konsumerar kultur även ska betala för den. Men den naiva syn som motionären visar genom "Kompositioner finansieras av dem som köper skivor eller går på konserter, film av biobesökare" måste bygga på direkt okunskap om de faktiska förhållanden som råder vad gäller offentliga subventioner inom de olika konstområdena.

Staden har idag ett välutbyggt stöd inom samtliga traditionella konstområden, inte minst för konstnärerna genom ateljéstödet. Syftet med stödet är inte att avlöna konstnärer genom kommunala medel, utan att för dem som uppbär en hög konstnärlig kvalitet skapa en rimlig bas att verka utifrån. Kulturnämnden konstaterar att bildkonstnärer har den lägsta genomsnittliga bruttointkomsten bland konstnärsgруппerna och att var fjärde bildkonstnär har inkomster under 40 000 kronor/år.

Att som motionären hävda att det är diskriminerande att inte stödja alla konstnärer är absurt. Det är orimligt att samhället ska ge alla yrkesverksamma konstnärer ateljésubventioner. Trots att stadens subventioner inom ateljéstödet är generöst skulle det i teorin kunna motsvara en krona/konstnär. Om parallellen med "alternativa konstformer" syftar på att andra konstnärliga uttryck inte skulle uppbära stöd så är det direkt fel.

Det stämmer som motionären poängterar att konstnären också är entreprenör och näringsidkare. Men det är uppenbart att möjligheterna att bedriva en kommersiellt gångbar verksamhet är mycket små. Trots det producerar stadens yrkesverksamma konstnärer mängder av offentliga utställningar som medborgarna kan ta del av.

Konstnärliga uttryck utgör en grundläggande del av det offentliga samtalet. Om inte den professionella konsten bär sig självt ekonomiskt och det finns en

stor efterfrågan i samhället måste det offentliga skapa rimliga förutsättningar för den att existera. Vi för en ansvarstagande kulturpolitik och ser offentligt stöd för den kultur som inte är självfinansierad som en självklar del i en fungerande demokrati.

Moderaterna vill i allmänhet inte ha ett offentligt kulturstöd och i synnerhet inte ett ateljéstöd. Vi vet att om en sådan politik fördes fullt ut skulle Stockholm inte ha det utmanande, ifrågasättande och intensiva kulturliv som idag finns.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. därutöver anföras.

Stockholms stad har idag ett omfattande kulturprogram. Problemet är att resurserna inte satsas på det som är viktigt, och att vissa av stadens åtaganden istället kan hämma ett fritt kulturliv. Med begränsade resurser måste även kulturpolitiken innehålla ett moment av prioritering.

Staden äger eller subventionerar idag varken filmstudior eller musikstudior för produktion av film eller musik. Likafullt finns såväl film som musik tillgänglig för stockholmarna. Det finns ingen anledning att tro att den verksamhet som idag bedrivs i ateljéerna inte skulle kunna finnas utan kommunalt stöd. Ateljéstödet är mot denna bakgrund helt enkelt inte ett prioriterat område för stadens kulturåtaganden.

Slutsatsen att lösa en diskriminerande åtgärd genom att utsträcka den till alla är talande för en socialistisk samhällssyn byggd på illusionen om resursernas outtömlighet. Det ansvarsfulla och politiskt rimliga alternativet är givetvis att avskaffa stöd och subventioner som på vaga grunder endast ges till somliga.

Reservation anfördes av borgarrådet *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. motionen avslås
2. därutöver anföras.

Grunden för konstnärskap skall naturligtvis inte vara offentliga subventioner. Vi menar i likhet med motionären att konstnären också är en entreprenör och näringsidkare. Syftet med ateljéstödet får aldrig vara att avlöna konstnärer med

kommunala medel. Syftet ska vara, och är idag, att förbättra arbetsvillkoren för yrkesutövande konstnärer och konsthantverkare som är yrkesverksamma i Stockholm. Om Stockholm vill ha ett rikt konstliv är det rimligt att ge konstnärerna möjlighet att arbeta i staden och ateljén är en förutsättning för de allra flesta bildkonstnärer.

När kulturnämnden behandlade förslaget till nya riktlinjer för ateljéstöd fanns en bred uppslutning. Vad som möjligen kan ifrågasättas i de nya riktlinjerna är beslutet om att den som beviljas bidrag beviljas för en femårsperiod. Vi anser att bidragsprövningen bör ske oftare för att underlätta för yngre konstnärer att komma in på banan.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2004:21) av Cecilia Brinck (m) om stadens ateljéstöd avslås.

Stockholm den 24 november 2004

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Erik Nilsson

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin, Mikael Söderlund* och *Kristina Alvendal* (alla m) med hänvisning till reservationen av (m) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till reservationen av (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I en motion (2004:21) till kommunfullmäktige föreslår Cecilia Brinck (m) att Stockholms stad bör finna former för att avskaffa ateljéstödet, bilaga. Motionären anför att grunden för konstnärskap varken är eller ska vara offentliga subventioner. Konst ska enligt motionären finansieras av den som brukar den och konstnären är en näringsidkare bland andra. Subventioner avsedda enbart för vissa konstnärer diskriminerar inte bara de som inte uppbär stöd, utan även andra konstformer och i ett större perspektiv alla näringsidkare som inte ges kommunala subventioner.

REMISSER

Motionen har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret och kulturnämnden.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 30 april 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Kontorets synpunkter

Motion (nr 21) av Cecilia Brinck (m) gällande stadens ateljéstöd anses besvarad med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Ateljéstödet har funnits sedan 1980-talet och har hjälpt konstnärer att till en rimlig kostnad arbeta i en ateljé. Ateljén är förutsättningen för många konstnärers arbete. Konstnärernas ofta låga inkomster gör att de efterfrågar billiga lokaler, men Stockholm har landets högsta hyror. Om Stockholm vill ha ett rikt konstliv är det viktigt att ge konstnärerna möjlighet att arbeta i staden.

Ett av de särskilda utvecklingsområdena inom kulturnämndens verksamheter är enligt budget 2004 stöd till det fria kulturlivet. Enligt de nya riktlinjerna för ateljéstöd, som är antagna av kulturnämnden 2004-02-17, är syftet med ateljéstödet att förbättra arbetsvillkoren för yrkesutövande konstnärer och konsthantverkare som är verksamma i Stockholm.

Med hänvisning till ovanstående beslut fattade av kommunfullmäktige och kulturnämnden anser inte stadsledningskontoret att det är aktuellt att finna former för att avskaffa ateljéstödet.

Kulturnämnden beslutade den 18 maj 2004 att godkänna och till kommunstyrelsen överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande med förslag att motionen av Cecilia Brinck (m) om stadens ateljéstöd avslås.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 april 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter

Stockholms stad fördelar årligen 9,5 mkr i ateljéstöd till omkring 700 konstnärer. Stödet har funnits sedan 1980-talet och har hjälpt konstnärer att till en rimlig kostnad arbeta i en ateljé. I februari 2004 beslutades om nya riktlinjer för ateljéstödet som innebär en mer rättvis fördelning av bidraget.

Motionären anser att grunden för konstnärskapet inte är offentliga subventioner utan konstnärens vilja och behov att uttrycka sig. Förvaltningen delar motionärens syn på det konstnärliga skapandets grund, men anser däremot att samhället har ett ansvar att ge konstnärerna rimliga förutsättningar för det konstnärliga arbetet. Liksom motionären anser förvaltningen att konsten skall finansieras av dem som brukar den och det som produceras i de subventionerade ateljéerna kommer också till stor del skattebetalarna till del genom den offentliga konsten och genom Stockholms rika utbud av utställningar.

Konstnären är, som motionären skriver, en entreprenör och näringsidkare. Men det som skiljer konstnären från andra företagare är de låga inkomsterna. Bildkonstnärer har den lägsta genomsnittliga bruttoinkomsten bland konstnärsgруппerna (98 500 kronor), följt av formgivare (102 100 kronor). Var fjärde bildkonstnär har inkomster under 40 000 kronor, enligt KRO:s utredning "En konst att leva". Flertalet konstnärer har en arbetssituation och inkomstförhållanden som fordrar särskilda åtgärder från det allmänna, om de över huvud taget skall kunna utöva sitt konstnärskap under ekonomiskt rimliga villkor. Arbetet innebär ständigt ett personlig och ekonomiskt risktagande.

Ateljén är förutsättningen för de flesta konstnärers arbete. Konstnärernas ekonomiska förhållanden gör att de efterfrågar billiga lokaler, men Stockholm har landets högsta hyror. Om Stockholm vill ha ett rikt konstliv är det viktigt att ge konstnärerna möjlighet att arbeta i staden.

Att ateljéstödet enbart utgår till konstnärer och konsthantverkare, och inte andra kulturutövare som till exempel författare, har sin förklaring i att dessa i högre grad är beroende av större och anpassade lokaler för att kunna utöva sitt konstnärskap.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2004:21

2004:21

Motion av Cecilia Brinck (m) om stadens ateljéstöd

Stockholms stad betalar idag ungefär tio miljoner kronor i ateljébidrag. Trots att det finns historiska skäl till varför stödet har uppkommit bör stödet omprövas.

Grunden för konstnärskap är inte, och kan inte vara, offentliga subventioner. Snarare så skapas konst utifrån konstnärens vilja och behov av att uttrycka sig. När det kommer till finansieringen av konsten är det naturliga att konst finansieras av den som brukar den. Kompositioner finansieras av dem som köper skivor eller går på konserter, film av biobesökare och tavlor eller skulpturer av dem som handlar konstföremålen.

Varje konstnär är som skapare unik – men som säljare av sin konst är konstnären en entreprenör bland flera, en näringsidkare som bör ges goda men rättvisa förutsättningar att sälja sina konstverk och därigenom finansiera sitt skapande. Till sådana goda och rättvisa förutsättningar hör enkla regler, låga skatter och rimliga avgifter. Däremot hör inte subventionerade lokaler dit.

Subventioner som utgår till vissa konstnärer diskriminerar givetvis inte endast de konstnärer som inte får samma subvention, utan också andra alternativa konstformer. Sett ur ett än vidare perspektiv missgynnas naturligtvis alla andra näringsidkare som inte ges kommunala subventioner, detta trots att deras verksamhet – att utföra serviceyrken eller skapa produkter för marknaden – givetvis också är önskvärd för hela kommunen.

Med anledning av ovanstående yrkar undertecknad

att Stockholms stad bör finna former för att avskaffa ateljéstödet.

Stockholm den 2 april 2004

Cecilia Brinck